

מעשה שהיה

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

את הזוג הולצברג השם יקום דמם, שליחי חב"ד שנרצחו בפיגוע בבמובאי בהודו כולם זוכרים. הם - שהיו משתדלים לקרב יהודים לבורא עולם בארץ זרה זו במסירות נפש.

בימים שלפני ליל הסדר היה מסתובב הרב גבריאל הולצברג הי"ד, ותולה מודעות בבתי המלון ובבתי ההארכה במומבאי, המזמינות את ציבור היהודים והישראלים לליל סדר כהלכתו. בערב ליל הסדר, זמן קצר לפני כניסת החג, בעיצומן של ההכנות אמרה פתאום הרבנית רבקה לבעלה: "לך תסתובב ותראה אם לא שכחנו מלון או בית הארחה". "אבל אני הסתובבתי אישית ותליתי הזמנות בכל המקומות!" – טען הרב גבריאל, אולם כיוון שהרבנית מתעקשת, הרב יוצא לרחובות כמצוותה.

תוך כדי הסיוור המהיר גבי מגלה לפתע שהוא דילג על בית הארחה אחד ולא תלה בו מודעה. הוא נחפז למקום וביקש מהפקידה לראות את ספר האורחים. בעלעול מהיר הוא מגלה שם אחד הנשמע ישראלי. הוא רץ אל החדר, דופק שוב ושוב, ומשלא נשמעת תשובה הוא עזב והתחיל לרדת במדרגות. לפתע נפתחת הדלת ובחור עם חלוק רחצה מביט עליו ושואל אותו: "מי שלח אותך?" והרב הולצברג צועק לעברו: "הקדוש ברוך הוא!"

הבחור, בהלם מוחלט, קורא לו לבוא ואז הוא אומר לו: "שמע סיפור. אני מגיע עכשיו מדרום הודו בדרכי לצפון. כלל לא תכננתי לעצור בעיר, באתי ברכבת והייתי צריך להחליף רכבות. כשאני יורד ובא לקנות כרטיס, אני מגלה לחדתי שכייסו אותי. אני יושב על אבן ומתחיל לבכות. לפתע ניגש אלי אדם צעיר שדיבר עימי במבטא צרפתי ושואל אותי מאיפה אני. ענית שאני מארץ ישראל.

הבחור אומר לי: 'שמע, גם אני יהודי מצרפתי'. ואף נותן לי סכום כסף. 'סע לעיר ותשכור חדר. אחרי החג תתקשר הביתה ותגיד להורים שיפקידו כסף בבנק הדואר ותקבל את הכסף כאן תוך דקות". אני עושה כעצת הבחור, מגיע לכאן, שוכר חדר ב'גסט האוס' הראשון שאני רואה, נכנס לחדר ונשכב על המיטה. אני מסתכל כלפי מעלה ומתחיל 'לדבר' עם אלוקים: "אלוקים! מה קורה? מה יהיה? מה אני עושה כאן במצב ביש שכזה?". אתה קולט, הרב? אני, הקיבוצניק, שמעולם לא היה לי שום קשר עם ההוא מלמעלה, מדבר אליו? פתאום אני קולט שהיום בערב זה ליל הסדר!

והמונולוג שלי מתחדש: "אני יודע שהקשר בינינו לא מי יודע מה, אבל אלוקים, אם אתה אוהב אותי, תן לי סימן, אל תיתן לי להיות לבד הלילה, תן לי להיות בליל הסדר אמיתי עם עוד יהודים!" סיימתי את השיחה, נכנסתי להתקלח ופתאום – נקישות בדלת. חשבת שאני מדמיון, אבל לא. אני פותח את הדלת ורואה מישהו שנראה כמו רב יהודי בקצה המדרגות. וכשאני שואל אותו 'מי שלח אותך?' אתה עונה לי: 'הקדוש ברוך הוא!...' מיותר לציין, שגם הוא זכה לאירוח קסום בביתם. ואט אט גם נפשו נהשרה בבורא עולם.

פרשה למעשה

ספר ויקרא – תורת כהנים

"ויקרא אל משה ויגבר ה' אליו מאהל מועד לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מקרב קרבן לה' מן הבקעה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנותכם:" (ויקרא א' א'-ב').

ספר ויקרא נקרא בפי חכמינו ז"ל 'תורת כהנים' מפני שרובו עוסק בתורת הקרבנות ובכהנים המשרתים בקודש, ובו מבוארים כל הקרבנות שהיו מקריבים הכהנים.

בפרשתנו מתוך הפרשיות שעוסקות בקרבנות מסוימים, נלמדים גם דינים כלליים לכל עבודת הקרבנות. בזה אחר זה מפורטים - דיני העולה, המנחה, השלמים, החטאת, קרבן עולה ויורד, האשם.

הקרבנות נחלקים לשלושה סוגים:

א. **זבחים** - קרבנות מן החי, בהמה או עוף. ב. **מנחות** - קרבנות מן הצומח, קמח חטים - שעורים או סולת. ג. **נסכים** - קרבנות משקה, יין שמן ומים.

מובא ברמב"ן (ויקרא א' ט'): כי בעבור שמעשי בני האדם נגמרים במחשבה בדיבור ובמעשה, ציוה השי"ת כי כאשר יחטא האדם - יביא קורבן ויסמוך עליו ידיו [-כנגד המעשה], ויתודה בפיו [-כנגד הדבור], וישורף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה [-כנגד מה שפגם במחשבה ותאוה], וכרעיים [-כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו], ויזרוק הדם על המזבח [-כנגד דמו בנפשו]. כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלוקים בגופו ובנפשו, וכדאי היה האדם שישפוך דמו וישורף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכופר - הקורבן, שיהיה דמו תחת דמו נפש תחת נפש, וראשי אברי הקורבן כנגד ראשי אבריו.

ולכאורה יש לשאול כיצד קרבן שאדם מביא להקב"ה על עוון שעשה יכפר לו על אותו עוון, הרי הקב"ה ח"ו לא ישא פנים ולא יקח שוחד, כדי שישוב ממנו אפו ויכפר לו על פשעיו?

וההסבר בזה הוא, כי מעשה הקרבת בעלי החיים היא גורמת דמיון חזק אצל האדם להכניע ולהשפיל הנפש המתאוה, יצר הגוף החוטא, ומעלת הנפש השכלית. כאשר הוא רואה שבעל חיות כמותו, נשרף וכלה.

וכמו כן הנפש החוטאת, מצד חולשת השכל - תכלה ותאבד גם כן אם תתמיד בפעולות בהמיות שהן החטאים, כי החטא לא יבוא רק משורש בהמי "ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל" (קהלת ג' י"ט), לבד הנשמה הטהורה.

הלכה למעשה

דיני בדיקת חמץ

ח. הבדיקה צריכה להיות לאור נר של שעווה, אבל נר אבוקה פסול לבדיקה, מפני שאינו יכול להכניסו לחורים ולסדקים, ועוד שהוא מתיירא פן תפרוץ דליקה ויתלקח כל אשר בבית, ונמצא לבו טרוד ואינו מכוין דעתו לבדיקה. ואם עבר ובדק לאור האבוקה צריך לחזור ולבדוק בנר כשר, אך לא יברך שנית. ושתי נרות קלועות ששלחתן נוגעת זו בזו דינם כאבוקה. אבל אם הפתילות נוגעות זו בזו, נחשב הכל לנר אחד כשר, שדווקא כשהפתילות מחולקות ומפורדות זו מזו ורק השלהבת נוגעת אחת בשניה, נחשב לאבוקה.

ט. פנס כיס קטן שיכול להכניסו לחורים ולסדקים, וכן נר חשמלי קטן שאפשר לטלטלו בכל פינות הבית, מותר לבדוק בהם בשעת הצורך כשאינו לו נר אחר כשר, ויכול גם כן לברך עליהם, ואין זה דומה לאבוקה.

י. צריך לבדוק בחורים ובסדקים בכל פינות הבית, לרבות המרפסות וחדרי המדרגות, והגינות, ובייחוד יש לבדוק במזנון, במקרר, בארונות המטבח, ובכל יתר המקומות שמצניעים שם מאכל ומשקה שיש בהם חשש חמץ, לפיכך כל חדרי הבית צריכים בדיקה, אף שברור לו שמעולם לא אכל שם חמץ. וכשיש ילדים קטנים יבדוק גם תחת הארונות והמטות, שמא הכניסו שם חמץ. ואפילו אם תהיה לו טירחא רבה בבדיקה קפדנית כזאת אל יקוץ בבדיקתו. כי כבר אמרו חז"ל: לפום צערא אגרא.

יא. אין צורך לכבות את אור החשמל הדולק בבית בעת בדיקת החמץ. ואין צריך לבדוק את כיסי הבגדים לאור הנר, או בליל י"ד, ודי במה שמנקים אותם היטב קודם הפסח.

יב. מי שיש לו מכונת פרטית, צריך לבדקה בליל י"ד לאור הנר, במצות חז"ל. ואף על פי שמנקים היטב את המכונת לפני ליל י"ד. ואפילו אינו רוצה להשתמש במכונת בכל ימי הפסח, צריך לבדוק אותה מן החמץ. וכן בעלי אוטובוסים וציבוריים ומטוסים של חברות תעופה ישראליות חייבים לבדוק החמץ בליל י"ד ניסן אף שניקו אותם היטב קודם לכן. ומכל מקום כשבא לבדוק במכונת אין לו לחזור ולברך "על ביעור חמץ", אלא די במה שברך בביתו בשעת הבדיקה, ועל סמך ברכה זו יחזור ויבדוק החמץ במכונתו. ואף על פי שיש מרחק מסויים ביניהם, אין ההליכה נחשבת הפסק.

יג. יש לנקות השיניים היטב לאחר גמר סעודת שחרית ביום ארבעה עשר, אחר שסיים אכילת החמץ. וביותר צריך לזוהר בזה מי שיש לו נקבים בשיניו ויש חשש שמא נכנסו שם פירורי חמץ. ומכל מקום בדיעבד אם לא עשה כן, אין לחוש כל כך, שבדאי נפגם ונסרח טעם השאריות שבין השיניים אחר שעברו כמה שעות. ומי שיש לו שיניים תותבות, יכשירם על ידי שטיפה וניקוי היטב. וטוב להחמיר לערות מים רותחים, ודי בזה. ואין צריך להגעילם ברותחים.

יד. השנה שחל ליל י"ד בניסן בשבת, יש לבדוק את החמץ בליל י"ג (חמישי בלילה). ולא ביום שישי, כי צריך לבדוק לאור הנר.

א. בתחילת ליל ארבעה עשר בניסן בודקים את החמץ לאור הנר. וזמן בדיקת חמץ הוא אחר צאת הכוכבים תיכף ומיד. דהיינו כעשרים דקות לאחר שקיעת החמה. ומיהו בדיעבד אם בדק החמץ אחר השקיעה קודם צאת הכוכבים, יצא ידי חובה. ונכון לחפש ולבדוק את החמץ עוד זמן מה בליל י"ד בלא ברכה.

ב. אסור להתחיל בשום מלאכה חצי שעה קודם זמן הבדיקה, ואם התחיל במלאכה או באכילה בהיתר, אף על פי שאין צריך להפסיק, מכל מקום ודאי שאם רצה להפסיק תבוא עליו ברכה.

ג. אף על פי שאין מברכים על ספק מצוה מן התורה, מכל מקום על בדיקת חמץ מברכים אף שיש ספק אם יש חמץ בבית או לא. ולכן קודם שיתחיל לבדוק מברך ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וציונו על ביעור חמץ. ואם עבר וברך בלשון: "לבער חמץ", יצא ידי חובה. ומה שאינו מברך על "בדיקת" חמץ, לפי שכל הבדיקה אינה אלא לצורך הביעור.

ד. אסור לדבר בין הברכה לבדיקה, ואם עבר ודיבר טרם שהתחיל לבדוק בדברים שאינם מעניין הבדיקה, צריך לחזור ולברך. ובאמצע הבדיקה רשאי לדבר בכל מה שיש בו צורך הבדיקה, אבל לא ישיח בדברים אחרים מתחילת הבדיקה עד סופה, אפילו כבר התחיל בבדיקתו, שיש אומרים שצריך לחזור ולברך גם באופן כזה, ועוד שעל ידי זה אינו נותן לבו לבדוק כראוי. ומכל מקום אם עבר ושח אפילו בדברים בטלים אינו חוזר לברך. שספק ברכות להקל, ובפרט שסוף סוף התחיל במצות הבדיקה. ואם התחיל לבדוק בלא ברכה, יברך כל זמן שלא סיים בדיקתו.

ה. בברכה אחת שמברך על הבדיקה, יכול לבדוק כמה בתים או חנויות, ואפילו אם הבתים רחוקים קצת זה מזה, אין ההליכה נחשבת להפסק. ומכל מקום, אם הם רחוקים ממש, יכוון בשעת הברכה "על ביעור חמץ" שמברך לפני בדיקתו בבית, שאינו רוצה לצאת ידי חובת הברכה אלא רק על הבדיקה שבביתו, ואז יוכל לברך שנית על הבדיקה שבחנות.

ו. נוהגים לתת חתיכות קטנות של לחם, כל אחת פחות מכזית, וטוב שלא יהיה בכל חתיכה יותר מ-18 גרם, ויעטוף אותם בנייר, ויפזרו בבית, והבודק מחזר אחריהם למוצאם ולבערן עם יתר החמץ אשר ימצא בזמן הביעור. ועל פי הקבלה יש להניח עשר חתיכות, ואין מנהג זה לתת פתיתי חמץ מעכב המצווה כלל, שתקנת חכמים לבדוק את החמץ היא גם באופן שאינו מוצא חמץ כלל. ומכל מקום נכון לקיים מנהג זה שמנהג ישראל תורה הוא.

ז. אם לא מצא חתיכה אחת מעשרה הפתיתים של החמץ שפוזרו בבית, אין צריך לבדוק כל הדירה היטב עד שימצאנה אלא יסמוך על ביטולו שמבטל את החמץ לאחר הבדיקה. ולכתחילה אם יש חשש שישכח היכן מניח את החמץ, יכתוב על דף היכן מניח כל חתיכה וחתיכה.

שבת הגדול מבורך!